

„Perut a legek földjének is nevezhetjük”

Interjú Pálos Titusz tiszteletbeli perui főkonzullal

Közel két évtizedes szünet után, az idei év végén Magyarország újból megnyitja nagykövetségét Limában. Ennek kapcsán beszélgettünk a perui magyar kapcsolatokról, gazdaságról, kultúráról és a magyarországi diplomáciai munkáról.

■ **Magyarország és a latin-amerikai államok közötti kapcsolatok az 1990-es évektől fokozatosan gyengültek, kevés figyelem irányult a térségre. Úgy tűnik, ez most változni fog. Ön hogy látja a helyzetet, különös tekintettel Perura?**

– Nagyon örülök Magyarország Külgazdasági és Külügyminisztériuma által hozott döntésnek, hogy ismét nagykövetséget nyitott Limában, mert így a két ország kapcsolata a kulturális, oktatási, tudományos, kutatási, kereskedelmi és gazdasági területeken fellendül, és kölcsönösen előnyös, széles körű együttműködést tesz lehetővé, mely a limai nagykövetség közreműködése által könnyebb lesz. A két ország kapcsolata a rendszerváltás előtt igen gyümölcsöző volt. Ikarus buszok jártak Limában, a magyar cégek többek között gyógyszeripari termékeket, kórházi felszereléseket, tansegédeszközöket exportáltak Peruba. Sajnos az 1990-es évektől rohamosan csökkent az export és az import is, visszaesett a kereskedelem. Idén márciusban a magyar kormány meghirdette a déli nyitás stratégiáját, amelynek célja a feltörekvő afrikai és a latin-amerikai térségben rejlő gazdasági lehetőségek kiaknázása. Hazánk hosszú távú

“Peru can be called the land of superlatives”

Interview with Titusz Pálos, Honorary Consul General of Peru

célja, hogy egyharmadra növelje az Európán kívüli export részarányát, amelyben nagy szerepe lehet a latin-amerikai térségnek, ezen belül Perunak is. A jó együttműködés elengedhetetlen része, nemcsak a gazdasági, hanem a kulturális kapcsolatok fejlesztése is. Hazánk ösztönzi a perui diákok részvételét a latin-amerikaiknak meghirdetett Stipendium Hungaricum ösztöndíjprogramban, hogy a magyar felsőoktatásban versenyképes végzettséget szerző diákok a tudásukat mindkét ország javára tudják hasznosítani. A peruiak pedig szeretnék a budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemmel elmélyíteni az együttműködést.

■ **Ha már a kultúrát említi, Peru az egyik legősibb kultúrát mondhatja magáénak, és páratlan természeti kincsekkel is rendelkezik.**

– Valóban. Egyes vélemények szerint már 20 000 évvel ezelőtt éltek emberek ezen a tájon, de magas szintű civilizációról természetesen ekkor még nem beszélhetünk. Az i. e. második évezredtől megjelenik a fazekasság és a fémmezmunkálás, a szertartási központok egyre nagyobb fejlettségről tesznek tanúbizonyságot. A felbukkanó, majd eltűnő népcsoportok kisebb-nagyobb területekre kiterjedő helyi kultúrákat hoztak létre. Érdemes kiemelni két államot, melyek i. e. 200 táján alakultak ki. Az északi partvidéken a Moche-(mocsika) kultúra, míg a déli, sivatagos részen a Nazca-kultúra élte virágkorát. Bizonyára sokan hallottak a Nazca-vonalakról, melyek mértani alakzatokat, spirális formákat, jól felismerhető állati képeket ábrázolnak. Megdöbbentő a méretük: a vonalak akár 50 km hosszan húzódnak, míg az állatok ábrái 15–300 méter nagyságúak. A méretéből adódóan mindezt csak nagy magasságból érzékelhetjük. Van, aki szerint a Nazca-nép mitikus szertartási útvonalával állunk szemben, egyesek hatalmas csillagászati naptárt sejtnek az alakzatok mögött, míg mások szerint a térség földön kívüli civilizációk „felszállópályája” volt. Mindenesetre megállapítható, hogy hihetetlen kultúra volt itt már idősámitásunk előtt is. Perut a legek földjének is

After nearly two decades of interval, at the end of this year Hungary will re-open its Embassy in Lima. That gave the reason to talk about the Peruvian-Hungarian relations, economy, culture and the diplomatic work of Hungary.

■ **The relations between Hungary and the Latin American countries were getting weaker from the 1990s on, and less attention was paid to the region. It seems to be changing. How do you see the situation, especially regarding Peru?**

– I am very happy about the decision made by the Hungarian Ministry of Foreign Affairs and Trade to re-open the Hungarian Embassy in Lima, because this way the relations of the two countries will be enhanced through the fields of culture, education, science, research, trade and economy. It will allow mutually beneficial broad range cooperation, which will be easier by the contribution of the Embassy in Lima. The relations of the two countries were rather fruitful before the change of regime. Ikarus buses were running in Lima, Hungarian companies exported pharmaceuticals, hospital equipment, educational devices and other things to Peru. Unfortunately, from the 1990s the export and the import decreased, there was a fall back in the trade. This March the Hungarian government announced the Southern Opening Strategy, the main aim of which is to exploit the economic possibilities in the developing African and Latin American regions. Hungary's long term goal is to increase its export outside Europe by a third, in which the Latin American region, including Peru could play a great part. Improving both the economic and the cultural relations is an essential element of a good cooperation. Hungary encourages the participation of Peruvian students in the Stipendium Hungaricum scholarship programme announced for Latin American students, so that those who gain competitive qualifications in Hungarian higher education could use their knowledge for the benefit of both countries. And Peruvians would like to

nevezhetjük. Területén található a világ legmagasabban fekvő, hajózható tava, a Titicaca-tó. Itt van a világ legmélyebb (3400 m) kanyonja, a Colca. Az ország területén több mint hatvan, 5000 méter feletti hegy-csúcs van, és a világon létező, összesen 103 életformát biztosító zónából 84 Peru területén található. Ez bizonyítja a perui ökoszisztéma végtelen változatosságát. Peruban körülbelül 50 ezer növényfajta él, ebből még csak 25 ezret katalogizáltak. Az ország egyébként a világ legnagyobb paprika-exportőre, de igen jelentős a cink-, ezüst-, arany- és rézexportja is.

■ **Az ország igen kedvelt a turisták körében, és az egyik legizgalmasabb úti cél. A magyarok részéről is ekkora az érdeklődés?**

– A statisztikák szerint 2015-ben 2000 magyar turista látogatott el Peruba. Szerintem Dél-Amerika viszonylatában a magyar turista számára – Brazília mellett – Peru tudja a legjelentősebb utazási élményt nyújtani. Még vízum sem szükséges, ha a tartózkodásunk nem több 90 napnál. Peru a harmadik legnagyobb ország Dél-Amerikában, és az Andok legnagyobb területű országa. Északon Ecuador és Kolumbia, keleten Brazília és Bolívia, délen Chile és nyugaton mintegy 3000 km hosszan a Csendes-óceán határolja. Egykor az inka birodalom központja volt. Peru földrajzi területe három eltérő stílusú részre oszlik: az ország területének alig tizedét kitevő partvidékre, az Andok hegyvidékre, valamint az összes terület 60 (!) százalékát borító Amazonas őserdőre.

■ **Hogyan élnek, mivel foglalkoznak a helybeli lakosok?**

– A partvidék biztosít megélhetést a mintegy 25 milliós lakosság döntő hányadának. A több mint 3000 km-es partszakasz ideális terep a perui gazdaságban fontos szerepet játszó halászat számára. A mezőgazdasági termékek közül meg kell még említeni a cukrot, a kávé, a burgonyát és a gyapotot. A partszakaszon találhatóak a legnagyobb városok, itt él a lakosság mintegy háromnegyede. A hegyvidék csupán néhány millió ember lakóhelye, akik többsége az ősi kecsua nyelvet beszéli. A lakosság 80 százaléka a spanyol nyelvet használja hivatalosan, de bizonyos területeken szintén hivatalosnak fogadják el az indián ajmara és kecsua nyelveket, melyeket sokan a mai napig aktívan használnak. A turisták elsősorban a part- és a hegyvidéket látogatják. Itt találhatóak olyan, az UNESCO által kulturális örökség-

strengthen the cooperation with the Liszt Academy of Music.

■ **Talking about culture, Peru has one of the most ancient cultures and has unique natural wonders as well.**

– Indeed. According to certain views, mankind lived here 20,000 years ago, but of course that was not a high level civilisation. Pottery and metal crafts appeared in the second millennium B.C., and ritual centres showed growing advancement. The appearing and disappearing ethnic groups set up civilisations in smaller or bigger territories. It is worth mentioning two states, which were created around 200 B.C. On the Northern coastline it was the Moche culture, whereas in the Southern desert the Nazca culture flourished. Many must have heard about the Nazca lines showing geometric forms, spirals and recognisable zoomorphic designs. Due to their size they can only be seen from a great height. Some think they formed the Nazca people's mythical ritual way, others believe they are huge astronomical calendars, whereas others would think they were runways for alien civilisations. But for sure there was an incredible civilisation there Before Christ. Peru can also be called the land of superlatives. In its territory the world's highest navigable lake, Lake Titicaca is located. The world's deepest canyon, Colca (3,400 metres) can also be found here. There are over 60 mountain peaks above 5,000 metres and out of the 103 lifeform zones 84 can be found in the country, which proves the variety of the ecosystem in Peru. There are about 50,000 kinds of plants here, and only 25,000 of them have been catalogued. The country is the world's biggest paprika exporter, and the

Zink, silver, gold and copper export is important, too.

■ **The country is very popular with tourists and it is one of the most exciting destinations. Are Hungarians also that much interested?**

– According to the records 2,000 Hungarian tourists visited Peru in 2015. I think in terms of South America, besides Brazil, Peru can offer the greatest travel experience. No visa is needed if one would not stay longer than 90 days. Peru is the third biggest country in South America, and in terms of territory it is the biggest country in the Andes. Its neighbours are Ecuador in the North, Brazil and Bolivia in the East and in the South it is Chile and the Pacific Ocean 3,000 kilometres long. The geographic territory of Peru is divided into three parts: the coastline which is only 10% of the country, the Andes and Amazon rainforest, which covers 60 (!) of the country.

■ **How do the local people live? What do they do?**

– The coastline provides most of the 25 million citizens with living. The coastline, which is over 3,000 km long, is an ideal place for fishing, which plays an important role in the economy of Peru. Of the products of agriculture sugar, coffee and cotton also have to be mentioned. The biggest cities are situated on the coastline, and three quarters of the inhabitants live there. Only a few million people live in the mountains, and most of them speak the ancient Quechuan language. 80% of the citizens use Spanish as the official language, but in certain territories Indian, Aymara and Quechuan languages, which

FOTÓ: SIMONYI TAMÁS, A KPMG TÁRSÍGÁZGATÓJA

nek minősített helyek mint: Cuzco, a Machu Picchu, Lima történelmi központja vagy a Nazca-vonalak.

■ **A hazatérő turisták nemcsak a csodálatos természeti helyekről mesélnek, hanem a kiváló ételekről is.**

– Igen, szólni kell még a gasztronómiáról. A kiutazók többsége ugyancsak meglepődik, milyen kiváló a helyi konyha. Itthon a perui ételeket leginkább Matshushita Nobu révén ismerik. A japán származású szakács hosszú éveket töltött Peruban és létrehozta a perui-japán konyha fúzióját. Egyébként a leghíresebb perui étel a cebiche, amely citromlében marinált, friss tengeri halból készül, természetesen elmaradhatatlan a jellegzetes paprika (aji) és a hagyma, köretként pedig az édesburgonya és a főtt kukorica. A cebichet egyébként a nemzeti örökség részének minősítették. Nemzeti italuk a pisco, sivatagi szőlőpárlatból készült szeszes ital. Elnevezését a kecsua pisqu, azaz kismadár szóból eredeztetik. Írásos emlékek szerint az italt spanyol telepesek készítették először a perui Pisco településen, ahol kúp alakú cserépedényekben érlelték. A világ leginkább egy koktéll – Pisco Sour – révén ismeri és kedveli.

many people still speak actively, are also officially accepted. Tourists mainly visit the coastline and the mountains. There are places of the UNESCO world heritage like Cuzco, Machu Picchu, the historic centre of Lima or the Nazca lines.

■ **Tourists when come home do not only talk about the wonderful natural sites, but also about the excellent dishes.**

– Yes, gastronomy has to be mentioned as well. Most travellers are surprised how good the local cuisine is. Peruvian dishes are mostly known through Matshushita Nobu in Hungary. The chef of Japanese origin spent many years in Peru and created the fusion of Peruvian and Japanese cuisine. The most famous Peruvian dish is ceviche, which is made of fresh sea fish marinated in lemon juice and with the compulsory special pepper (aji) and onions, and sweet potatoes and sweet corns as garnish. Ceviche is labelled the part of the national heritage. Their national drink is pisco, a kind of alcoholic beverage made from desert grapes distillate. Its name might derive from the Quechuan word “pisqu”, which means small bird. According to written records the drink was first made by Spanish settlers in the Peruvian town Pisco, where

■ **Ön hogyan került kapcsolatba ezzel az országgal?**

– Annnyira megkapott az ország történelme, adottságai, az ott élő emberek közvetlensége, hogy idestova közel 20 éve képviselem – jelenleg, mint tiszteletbeli főkonzul – a peruiakat Magyarországon. Számos kiemelkedő politikai és kulturális eseményen vettem részt, többek között az akkor még miniszteri rangban lévő, jelenlegi perui elnökkel, Pedro Pablo Kuczynskival közös delegációban utaztunk Németországba és Svájcba. Több napot tölthettem együtt Mario Vargas Llosa Nobel-díjas íróval budapesti tartózkodása során. Göncz Árpád volt köztársasági elnök delegációjában is utaztam a területre.

Mario Vargas Llosa Nobel-díjas perui íróval

they were maturing it in cone shaped pottery. The world mostly knows it by a cocktail, the Pisco Sour.

■ **How did You get into contact with this country?**

– I can say I was so fascinated by the history and the conditions of the country and the kindness of the local people that I have been representing Peruvians – currently as an Honorary Consul General – in Hungary for nearly 20 years. I have participated in several important political and cultural events among others with the current Peruvian President, Pedro Pablo Kuczynski, who was a minister back then we travelled together in a delegation to Germany and Switzerland. I could spend some days with Nobel Prize win-

■ **Főkonzulként milyen feladatköröket lát el?**

– Miután Bécsben működik – négy országra, köztük Magyarországra kiterjedően – a perui nagykövetség, öccsellenciája Fernando Rojas Samanez perui nagykövet úr vezetésével, ezért a Budapesten általam vezetett Perui Főkonzulátusnak nagyon sok gyakorlati feladata van. Így számos más feladat mellett, többek között, útlevélek meghosszabbítását, születési, házassági és halálozási anyakönyv bejegyzését, speciális vízumok (diák, üzleti stb.) kiállítását is végzi. Az esedékes választások itteni lebonyolítása is a feladatai közé tartozik. Magyarországon igen aktív közösség él, számuk meghaladja a 120 főt. Egyébként Európában sokan élnek peruiak, például Spanyolországban 250 ezren, de Ausztriában is hatezren.

■ **Mikor látogat legközelebb Peruba?**

– Utoljára ez év februárjában voltam Peruban, ahol nagy örömmre újra találkoztam több olyan nagykövetemmel, akikkel együtt dolgoztam, és a közös munka során baráti viszonyba kerültem. Bármikor adódhat olyan ellátandó feladat, ami miatt az országba kell utaznom.

Végh Nóra Judit

ner writer Mario Vargas Llosa, when he visited Budapest. And I also travelled to the country in the delegation of former Hungarian President Árpád Göncz.

■ **What tasks do You have as a Consul General?**

– Since the Peruvian Embassy serving four countries including Hungary is based in Vienna led by H.E. Fernando Rojas Samanez, Ambassador of Peru, the Consulate in Budapest has many tasks. In addition to many other things it does the expansion of passports, registration of birth, marriage and death certificates, and issuing special visas (student, business etc.). Arranging the actual elections here is also among the tasks. There is a really active community of over 120 people living in Hungary. Quite a lot of Peruvians live in Europe, for example in Spain there are 250,000 of them and 6,000 in Austria.

■ **When will You go next to Peru?**

– Last time I visited Peru in February, and to my greatest pleasure there I met again some of the ambassadors who I used to work with and befriended in the course of the work. Anytime I can get a task that makes me travel to the country.